Důvody:

Vývody dovolacího rekursu jsou nezpůsobilé, by vyvrátily nebo otřásly správnými, stavu věci a zákonu odpovídajícími důvody napadeného usnesení, a proto se stěžovatel především na ně poukazuje. Nárok na manželčinu výživu podle dvorského dekretu ze dne 4. května 1841 čís. 531 sb. z. s. jest nárokem manželčiným, spočívajícím na povinnosti manželově k výživě manželčině stanovené v § 91 obč. zák. a jest proto nárokem majetkoprávním, závislým od zjištění podmínek jeho existence, které, stavše se mezi stranami spornými, jedině formálním důkazním řízením, tedy ve sporu, na jisto mohou býti postaveny (§ 2 čís. 7 nesp. pat.). Volná úvaha soudcovská nemá proto toho významu, který jí stěžovatel přikládá.

Čís. 5499.

Dovolací důvod dle §u 503 čís. 3 c. ř. s. jest tu nejen tehdy, jsou-li rozsudku za základ položeny skutečnosti, které nejsou obsahem spisů, nýbrž i tehdy, když rozhodné skutečnosti, které jsou obsahem spisů, nebyly v rozsudku vzaty v úvahu.

Ručení dráhy (zákon ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák.).

Nastalo-li v motorovém voze pouliční dráhy krátké spojení, jde o příhodu v dopravě, jež zakládá nárok na náhradu škody, třebas úraz byl bezprostředně přivoděn výskokem cestujícího z vozu.

Zákon předpokládá v §u 1297 obč. zák. obyčejnou, normální lidskou pozornost a pokládá za zavinění jen nezachování této normální opatrnosti. Není zaviněním poškozeného, vyskočil-li vzhledem k nebezpečí, přivoděnému krátkým spojením, z motorového vozu, třebas tak učinil kolmo ku směru jízdy.

O útratách řízení odvolacího a dovolacího ve sporu, obmezeném na důvod nároku, jest rozhodnouti až v rozsudku konečném.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1925, Rv I 1741/25.)

V motorovém voze pouliční dráhy žalované společnosti vznikl z krátkého spojení požár, cestující, mezi nimi i žalobce, ve zmatku z jedoucího vozu vyskakovali, při čemž žalobce utrpěl úraz. Žalobní nárok na náhradu škody uznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu, rovněž uznal důvodem po právu nárok žalobcův na útraty sporu. Odvolací soud neuznal žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvého soudu, vyloučiv z něho výrok o útratách, a vyřkl dále, že útraty řízení odvolacího a dovolacího jest pokládati za náklady sporu.

Důvody:

Dovolání, opírající se o důvody §u 503 čís. 3 a 4 c. ř. s. jest opodstatněno. Dovolání mluví sice stále o rozsudku prvé stolice, ale z jeho obsahu jest zjevno, že míní rozsudek druhé stolice. Není o tom sporu že krátké spojení, které nastalo za jízdy v elektrickém vedení motor-

vého vozu, jest pokládati za příhodu v dopravě. Podle souhlasného zjištění nižších soudů seskočil žalobce následkem této příhody za jízdy se zadní plošiny vozu, upadl a utrpěl zranění. Právem oba nižší soudy uznávají, že nehoda žalobcova jest v příčinné souvislosti s příhodou v dopravě. Tato nebyla sice bezprostřední příčinou nastalého výsledku, protože přistoupilo k ní ještě jednání žalobcovo, totiž seskok s vozu, který teprve měl za následek zranění, ale byla příčinou prostředeční, která přidružením se jiných okolností výsledek podmínila. I taková nepřímá příčinná souvislost stačí k založení nároku na náhradu škody. Lhostejno jest při tom, zdali snad škoda vzejíti nemusila, zdali nastala jen následkem nahodile přibylých okolností a zdali bylo ji lze předvídati čili nic. (Srv. §§ 1295, 1301 a 1311 obč. zák. a Randa »Náhrada škody« z roku 1912 str. 21—24.) Odvolací soud, přikloniv se k námitce žalované dráhy, dospěl k závěru, že žalobce si svůj úraz výhradně zavinil a že jest dráha takto podle §u 2 zák. ze dne 5. března 1869 čís. 27 ř. zák. vyviněna. Vlastní zavinění žalobcovo shledává odvolací soud v tom, že žalobce bez nutné příčiny a jen z nerozvážnosti vyskočil, a dále v tom, že neseskočil ve směru jízdy, nýbrž kolmo k němu, což mělo za následek jeho pád. Lze ponechati stranou otázku, zdali by tu vůbec bylo lze mluviti o vyviňovacím důvodu vlastního zavinění poškozeného na příhodě v dopravě, neboť žalobci nelze přičísti vůbec žádného zavinění, za které by zodpovídal a které by vylučovalo jeho nárok na náhradu škody. Při posouzení otázky viny nutno vycházeti ze všech zjištěných skutkových okolností a z celého děje v jeho souvislosti, což odvolací soud opomenul. Odvolací soud praví výslovně, že si osvojuje bezvadná zjištění prvního rozsudku, uvedená v prvém odstavci jeho důvodů. Podle těchto zjištění nastalo krátké spojení uvnitř silně obsazeného vozu, nastala silná detonace, vyražen byl poklop pod sedadlem Františky S-ové a vyšlehly značně vysoké plameny, jimiž svědkyně byla popálena; zároveň ze zadní stěny vozu, kde byla umístěna pojistka, vyšly plameny jak dovnitř vozu, tak na plošinu, kde stál žalobce a to přímo proti jeho obličeji; příběh provázen byl sykotem a silným kouřem a vyvolal mezi jedoucími osobami velký zmatek, takže všichni za křiku »hoří«, »oheň« vyskočili a co nejrychleji z vozu vyjíti se snažili. Otevřením zadních dveří vozu táhly se plameny ze vnitřku na zadní plošinu, jedoucí lidé nedbali uklidňujícího volání průvodčích a největší část z nich, bojíc se o život, vyskákala za jízdy a upadla, což první učinil žalobce. Odvolací soud vybral si z celého tohoto děje jen několik okolností, totiž že žalobce, 33letý inteligentní muž, povoláním stavitel, jest schopen normální pozornosti, že uleknuv se vyšlehnuvšího plamene (tedy jednoho plamene) ze zadní stěny, mohl na prostorné plošině, která stačí pro 12 osob, ustoupiti stranou a byl pak v bezpečí; že mohl získati potřebnou rozvahu, když musil dříve otevříti sklapovací mříž u plošiny a že, když již seskakoval, měl seskočiti ve směru jízdy. K ostatním shora uvedeným závažným skutečnostem odvolací soud již nehleděl, což dovolání právem vytýká jako dovolací důvod §u 503 čís. 3 c. ř. s. Tento důvod je totiž dán nejen tehdy, jsou-li rozsudku za základ položeny skutečnosti, které nejsou obsahem spisů, nýbrž i tehdy, když rozhodné skutečnosti, které jsou obsahem spisů, nebyly v rozsudku vzaty v úvahu. Zákon vyžaduje v §u 1297 obč. zák. vynaložení takové

péče a opatrnosti, jaké lze se nadíti do každého člověka obyčejných schopností. Zákon tedy předpokládá obyčejnou, normální pozornost lidskou (diligentia in abstracto) a pokládá za zavinění jen nezachování této normální opatrnosti. Vždy nutno při tom hleděti k okolnostem případu, neboť i normálně opatrný člověk jinak si bude počínati při hrozícím mu nebezpečenství a jinak, je-li v bezpečí a klidu. Vždy nutno jen zkoumati, zdali jednání (opomenutí) bylo danými poměry odůvodněno. Také inteligence nemůže tu hráti rozhodující role, nýbrž spíše — jak dovolání praví — větší nebo menší pevnost nervů. Zcela správně první soud tyto jednotlivosti případu vyzdvihl, zejména detonaci při nastalém krátkém spojení a vyražení poklopu, vyšlehnutí plamenů nejen do vozu, nýbrž i na plošinu přímo proti obličeji žalobce, kouř a sykot, křik spolucestujících, že hoří a všeobecnou paniku, t. j. případ, kdy jednotlivec, třeba rozvážný, stržen jest všeobecným rozrušením mysli davu. Když za takových okolností žalobce, domnívaje se, že mu hrozí vážné nebezpečenství — ať tomu objektivně tak bylo, nebo ne — a hnán jsa pudem sebezachování bez dalšího uvažování otevřel si sklapovací mříž a vyskočil, nelze v tom spatřovati zanedbání normální pozornosti lidské, což nejlépe vidno již z toho, že podle zjištění prvého soudu většina cestujících právě tak se zachovala a není podkladu pro domněnku, že tak učinila jen podle žalobcova příkladu. I kdyby tak bylo učinilo jen šest cestujících — jak tvrdí dovolací odpověď — stačilo by to k témuž úsudku. Ani okolnost, že žalobce neseskočil ve směru jízdy, nýbrž kolmo k němu, ač prý — jak odvolací soud míní — mohl postřící, že se vrhá do nebezpečenství, které prý mu na plošině nehrozilo, není způsobilá, aby jeho vinu založila, naopak je zřejmým dokladem pro to, že žalobce pokládal seskok s jednoucího vozu za menší nebezpečenství, než setrvání na plošině, protože každý normální člověk volí ze dvojího zla vždy to menší. Praví-li odvolací soud, že se rozvážná část cestujících omezila na to, že z vnitřku vozu, kde plamen vyšlehl, vyšla na přední plošinu, ocitá se bez udání průvodů v rozporu s převzatým zjištěním prvního soudu, že většina cestujících vyskákala, což mu rovněž dovolání právem vytýká jako rozpor se spisy podle §u 503 čís. 3 c. ř. s. Nelze tedy při správném právním posouzení věci mluviti o vlastním zavinění žalobcově a o vyvinění dráhy podle §u 2 zák. ze dne 5. března 1869 čís. 27 ř. zák., takže tato ručí za škodu podle §u 1 cit. zák. Žalovaná dráha tvrdila již v odvolání a opakuje poukazem na odvolací spis i v dovolací odpovědi jednak, že prý žalobce nehodou neutrpěl újmy na výdělku, jednak že prvý soud neměl vysloviti, že jest po právu také nárok žalobcův na náhradu útrat sporu. Jde však o rozsudek mezitímní a stačí tedy, je-li nárok jen důvodem po právu. Odvolací soud se sice nevyjádřil o tom, zda přejímá také zjištění prvního soudu o utrpěném úrazu, uvedená v odstavci druhém prvního rozsudku, ale i odvolací soud, právě tak jako první soud, má za zjištěno, že žalobce nějaký úraz utrpěl. To stačí k založení důvodu pro nárok na náhradu ušlého zisku podle §u 1 cit. zákona a podle tam uvedeného §u 1325 obč. zák. Vyšetření výše náhrady náleží až do druhého období sporu a jest o ní rozhodnouti až v rozsudku konečném. Výrok prvního soudu ve čtvrtém odstavci rozsudkového nálezu, že jest po právu i nárok na náhradu útrat sporu, pojat byl do rozsudku patrně jen proto, že tak zněla prosba žalobní.

Ale procesní soud současně vyhradil v posledním odstavci podle §u 393 c. ř. s. rozhodnutí o útratách konečnému rozsudku, což jest v rozporu se čtvrtým odstavcem. Bylo tedy tento čtvrtý odstavec z výroku rozsudkového eliminovati. K útratám sporu náležejí také náklady řízení odvolacího a dovolacího a bude o nich rovněž rozhodnouti až v konečném rozsudku, protože jejich výše při náhradě škody řídí se podle §u 4 vládn. nař. ze dne 3. května 1923 čís. 95 sb. z. a n. podle hodnoty soudem vyšetřené nebo uznané a tato bude určena teprve v rozsudku konečném.

Čís. 5500.

Navrhovatel prozatímního opatření jest dle §u 393 ex. ř. povinen zaplatiti uschovací poplatek za věci, postižené zápovědí, i po té, kdy uplynula doba, na niž bylo prozatímní opatření povoleno, až do dne, kdy odpůrce byl zpraven o jeho zrušení.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1925, R II 314/25.)

K návrhu Isidora F-a bylo povoleno prozatímné opatření uschováním svršků, náležejících manželům B-ovým. Prozatímné opatření bylo zrušeno z moci úřední dne 5. prosince 1924, o čemž byli manželé B-ovi vyrozuměni dne 16. ledna 1925. K žádosti manželů B-ových povolil jim pak soud prvé stolice vydání uschovaných věcí proti zaplacení uschovacího poplatku. Rekursní soud vyhověl rekursu manželů B-ových potud, že uložil navrhovateli Isidoru F-ovi zaplacení uschovacího poplatku za dobu ode dne uschování (1. srpna 1922) do 16. ledna 1925, manželům B-ovým pak uložil zaplacení uschovacího poplatku počínajíc dnem 17. ledna 1925. Důvody: Dle §u 393 ex. ř. stihá navrhovatele Isidora F-a v prvé řadě povinnost k náhradě útrat prozatímního opatření včetně náhrady nákladů na soudní uschování věcí, prozatímním opatřením zasažených, v celém rozsahu, nehledíc ani k tomu, že prozatímní opatření po uplynutí lhůty bylo zrušeno z úřední moci, aniž by bývali navrhovatelé proti manželům B-ovým byli podali žalobu neb sami něco podnikli ku zrušení prozatímního opatření.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nejvyšší soud souhlasí co do právního posouzení věci s názorem rekursního soudu, jenž odůvodnil své usnesení poukazem na ustanovení §u 393 ex. ř., podle něhož učiní se prý zatímné opatření vezdy na náklad navrhující strany bez újmy jejího nároku na náhradu těchto nákladů. To platí podle onoho ustanovení také o nákladech na úschovu a správu věcí, které jsou postiženy zápovědí. Ustanovení to zní všeobecně, a není příčiny, vyloučiti jeho platnost v tomto případě, kde prozatímné opatření úschovou a správou obrazů a koberce bylo arci povoleno jen do 1. července 1923, kde však tyto věci zůstaly i přes tento čas v úschově soudní dražebny. Bylo povinností navrhovatelů, na jichž náklad provádělo se prozatimní opatření, by se sami postarali o včasné